

Foto: K. Moseby

Vannforekomsten omfatter en rekke mindre bekker og elver i Enebakk og Spydeberg kommune som har utløp til Øyeren. Området er preget av ravinelandskap med gårdsbruk og spredt bosetting. Hovedutfordringen i bekkene er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier.

Om vannforekomsten

Denne vannforekomsten omfatter en rekke mindre bekker og elver i Enebakk og Spydeberg kommune som har utløp til Øyeren. Området er preget av bratte raver med tett skog, dyrket mark og stedvis beitehavner for husdyr. Sandsåa skiller seg ut som det største vassdraget i området og er blitt overvåket i regi av vannområde Øyeren siden 2012. Flere av bekkene nord for Preståa har avrenning til Nordre Øyeren naturreservat som omfatter viktige verneinteresser, også i internasjonal sammenheng. Det er registrert flere vassdragsnære områder med særegent biologisk mangfold (Naturbase).

Bruk av vassdraget

Området benyttes til friluftsliv.

Utfordringer i vassdraget

Hovedutfordringen i bekkene er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra private avløpsanlegg. Lokalt kan også husdyrgjødsel utgjøre en vesentlig påvirkning. Belastningene fører til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer. Det pågår vesentlig graving (erosjon) i flere av bekkene (har gått større leirras i området på 1970-tallet). Det er behov for bedre kunnskap om betydningen av naturlig erosjon.

Miljøtilstandsvurdering for bekkene

Parameter	Tilstandsklasse
Alger	Dårlig
Bunndyr	Moderat
Fosfor	*
Nitrogen	Moderat
Samlet vurdering	Dårlig

* Manglende metodikk for å vurdere fosfortilstand grunnet sterk leirpåvirkning

Basert på overvåkningsdata fra 2012-2014 er den økologiske tilstanden i Sandsåa dårlig. Det er derfor behov for å iverksette avbøtende tiltak.

KART (www.vann-nett.no)

Vann-Nett ID: 002-3361-R

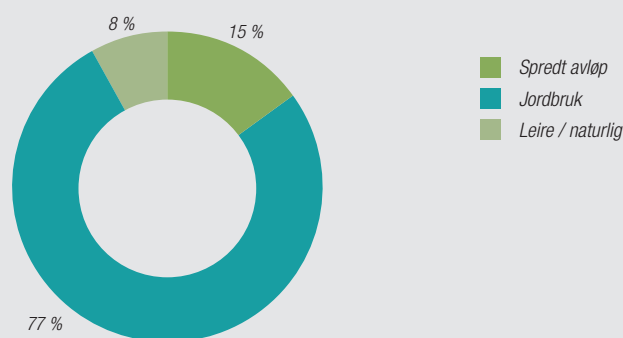

Sandsåa ved utløpet. Foto: K.Moseby

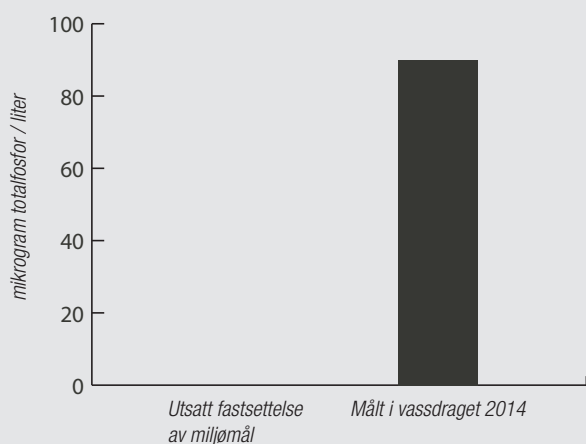
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Avrenning fra jordbruksområder er den dominerende fosforkilden. Området har spredt bebyggelse der ca 210 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens renskrav. Disse slipper til sammen ut betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve bekkeløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

Avvik fra naturtilstand		Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvarer uberørt		Svært god
	Lite		God
	Moderat		Moderat
Behov for tiltak	Betydelig		Dårlig
	Svært stort		Svært dårlig
		Ønsket tilstand	
		Uønsket tilstand	

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i vassdraget skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er under planlegging og skal være gjennomført innen 2021. Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finansieres i dag ved tilskuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL).

Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i vassdraget, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

**VANNOMRÅDE
ØYEREN**